

Innovaatiot, elinvoima ja niiden edistäminen (hankintalain näkökulma)

Lakimies Jonna Törnroos

INNOVAATIOT

Hankintalain näkökulma innovaatioihin

- Vuoden 2017 hankintalain tavoitteena edistää innovaatioita ja innovatiivisten ratkaisujen huomioon ottamista julkisissa hankinnoissa
 - » Toteutettu laissa lähinnä laajentamalla neuvotteluja sisältävien menettelyjen käyttömahdollisuuksia sekä säätämällä uudesta innovaatiokumppanuusmenettelystä
- Uusi määritelmä 4 §:ssä:
 - » ”Innovaatiolla tarkoitetaan sellaisen uuden tai merkittävästi parannetun tuotteen, palvelun tai menetelmän, uuden markkinointimenetelmän tai uuden organisatorisen menetelmän toteuttamista liiketoimintatavoissa, työpaikkaorganisaatiossa tai ulkoisissa suhteissa.”

- Sote-palveluja kilpailuttaessa huomioitava palvelujen käyttäjien tarpeet (108 §):
- Hankintayksikön on otettava huomioon palvelujen laatuun, jatkuvuuteen, esteettömyyteen, kohtuuhintaisuuteen, saatavuuteen ja kattavuuteen, eri käyttäjäryhmien erityistarpeisiin, käyttäjien osallistumiseen ja vaikutusmahdollisuuksien lisäämiseen sekä innovointiin liittyvät tekijät.

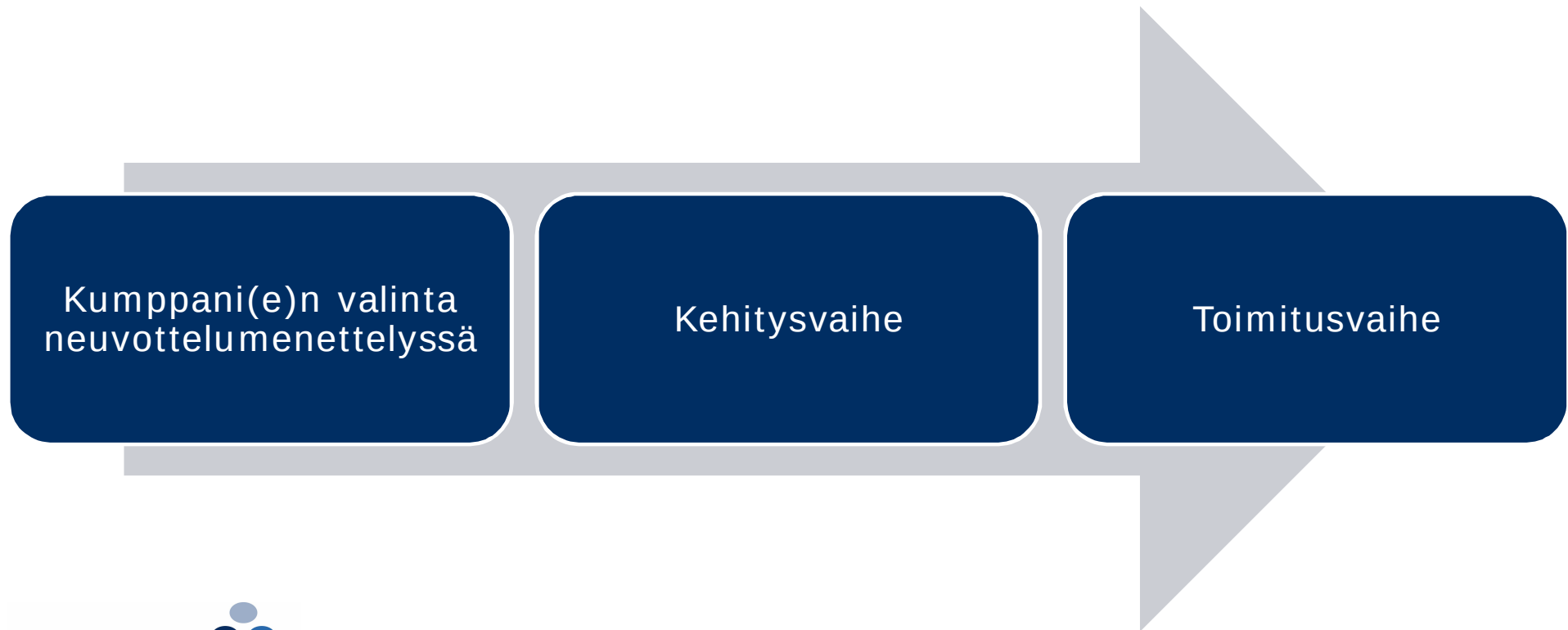
Hankintalain työkalut

Hankintamenettelyt:

- Innovaatiokumppanuus; EU (38 – 39 §)
 - » Idea: Hankintayksikkö kilpailuttaa ensimmäisen vaiheen tuotekehityksen, mutta voi tehdä jälkimmäisen hankinnan suoraan ensimmäisen vaiheen voittaneelta toimittajalta
 - » Voidaan käyttää, jos hankintayksikön tarvetta ei voida täyttää hankkimalla markkinoilla jo saatavilla olevia tavanomaisia tavaroita, palveluja tai rakennusurakoita
- Neuvottelumenettely ja kilpailullinen neuvottelumenettely; EU (34 – 37 §)
- Kansalliset ja sote-menettelyt hankintayksikön omassa harkinnassa

Innovaatiokumppanuus prosessina

Hankintalain työkalut

- Käänteinen kilpailutus (93 §)
- Vaihtoehtojen salliminen (76 §)
 - » Tarjousten vertailukelpoisuus varmistettava
 - » Vrt. rinnakkaiset tarjoukset
- Hankintasopimuksen erityisehdot (98 §)
 - » Voivat liittyä hankinnan innovaationäkökohtiin
- Käyttöoikeussopimukset:
 - » Hankintayksikkö voi muuttaa vertailuperusteiden tärkeysjärjestystä, jos se saa tarjouksen, jossa ehdotetaan poikkeuksellisen tasokasta innovatiivista ratkaisua, jota huolellinen hankintayksikkö ei olisi voinut ennakoida (122 §)
 - Ilmoitettava kaikille tarjoajille tärkeysjärjestyksen muuttumisesta ja lähetettävä uusi tarjouspyyntö
 - Tärkeysjärjestyksen muuttaminen ei saa johtaa tasapuolisen ja syrjimättömän kohtelun vaarantumiseen

Kiinnostuitko? Lisätietoa täältä:

- Tekesin käsikirja: Innovaatiokumppanuus, kehitystyö osana julkista hankintaa, Tuomas Aho (2017)
- Sitran selvitys: Vaikuttavuuden hankinta, käsikirja julkiselle sektorille, Jussi Pyykkönen (2016)
- Innokylässä työkaluja: <https://www.innokyla.fi/web/guest>
- Kestävien ja innovatiivisten hankintojen osaamiskeskus KEINO: www.hankintakeino.fi (avautuvat 4/2018)

ELINVOIMA

Hankintalain näkökulma elinvoimaan

- Elinvoimalla voidaan tarkoittaa alueen kasvua, kehittymistä ja hyvinvointia
- Elinvoimanäkökulma hankintalain kannalta ongelmallinen

Paikallisen suosiminen vain paikallisuuden vuoksi kiellettyä

SEUT

- Tavaroiden ja palvelujen vapaa liikkuvuus sisämarkkinoilla
- Sijoittautumisvapaus

Hankintojen periaatteet

- Tarjoajien yhdenvertainen ja syrjimätön kohtelu
- Suhteellisuus ja avoimuus

Hankintalaki

- Teknisten määritelmien mahdollistettava tarjoajille yhtäläiset mahdollisuudet osallistua tarjouskilpailuun, eivätkä ne saa perusteettomasti rajoittaa kilpailua
- Vertailuperusteiden oltava syrjimättömiä ja varmistettava todellisen kilpailun mahdollisuus

Hankintalain työkalut

- Pienhankinnoissa eniten liikkumavaraa
 - » Korostunut rooli kansallisten kynnysarvojen korottamisen takia
- Markkinakartoitus, tiedottaminen ja vuoropuhelu (65 §)
- Hankintojen jakaminen osiin (75 §)
- Itsenäisten erillisten toiminnallisten yksikköjen hankinnat voidaan arvioida erikseen (27 §)
 - » Huom. suppea tulkinta
- Joustavat kansalliset ja sote-hankintamenettelyt (100 ja 109 §)
- EU-hankinnoissa neuvottelumenettelyjen käyttöedellytysten väljentyminen (34 ja 36 §)

Sijainnin vaatimukset

- Sijaintiin liittyvät tarjouspyynnön ehdot lähtökohtaisesti syrjivä
- Kuitenkin jos ehdolla on liityntä hankinnan kohteen laatuun tai kustannuksiin, voi se olla sallittu
 - » Palvelut

Grupo Hospitalario Quirón- ratkaisu

- EU:n tuomioistuimen tuomio 22.10.2015 asiassa C-552/13 (EU:C:2015:713) – Kirurgiset toimenpiteet
- ”Ehdotettujen terveydenhoitolaitosten on sijaittava Bilbaon kaupungissa, koska tällaiset palvelut on suoritettava kohtuullisen matkan päässä potilaiden ja heidän läheistensä asuinpaikasta, on oltava mahdollisuus käyttää julkista liikennettä, on huomioitava matka-aika ja myös pyrittävä vähentämään – – julkisten sairaaloiden työntekijöiden matkustamista.”

Grupo Hospitalario Quirón- ratkaisu

- Valittajalla toimipaikka naapurikaupungissa samalla metropolialueella
- EUT: Vaatimus sulkee automaattisesti pois tarjoajat muissa kunnassa, riippumatta siitä, että ne täyttävät muut tarjouspyynnössä asetut vaatimukset
- Vaatimus ei mahdollistanut tarjoajille yhtäläisiä mahdollisuuksia saada itselleen kyseinen hankintasopimus

Kiinnostuitko? Lisätietoa täältä:

- [Kuntaliiton teettämä tutkimusraportti: Hankinnat osana kuntien elinvoiman johtamista, Tulevaisuuden tutkimuskeskus, Kuhmonen Tuomas, Ahokas Ira, Ruotsalainen Juho, 2013](#)
- [Ekocentrian ja Kuntaliiton opas: Lisää lähiruokaa julkisten keittiöiden asiakkaille, Sari Väänänen \(toim.\), 2017](#)
- [Motivan opas vastuullisiin elintarvikehankintoihin, 2017](#)
- [Ruralia-instituutin selvitys: Työtä ja hyvinvointia!: Lähiruoan aluetaloudelliset vaikutukset Suomen maakunnissa, 2014](#)